

települések, mert a legeldugottabb tanyákon is értékek lappanganak. Szinte minden ember hordoz magában rejtett értékeket, az egyik a hangjában, a másik a kezűgyességében, a harmadik az előadókészségében, a negyedik a testi erejében vagy éppen a különleges szakmai ismereteiben. A régi hagyományok őrzésében vagy az újak felfedezésében. Mozgalmunknak éppen az adhat távlatot, ha úgy érezzük, hogy a múlt bemutatását jelentő források már kezdenek kimerülni, akkor lehetőség lesz a mai értékek bemutatására is.

A mozgalom három fordulója igen sok tapasztalatot hozott a rendezőknek is. Azt egyértelműen megállapíthatjuk, hogy *ott sikerültek legjobban az akciók, ahol teljes volt az összefogás*. Ahol a vezetők nem felülről „irányították”, hanem személyes példát mutattak. (Biztos, hogy nem csorbult, hanem nőtt a tekintélye annak a tsz-elnöknek, aki csapatával együtt „vetélkedett”, annak a párttitkárnak, KISZ-titkárnak, aki nem restelt a színpadon szerepelni, énekelni, annak az orvosnak, aki maga konferálta végig a bemutató műsorát, azok a tudós gyógyszerészek, orvosok, agronómusok, akik néprajzi pályázatot írtak.) Sajnos, nem mindenütt volt ilyen teljes az összhang, s ilyen helyeken bizony jelentkeztek hibák. Érdekes, hogy ezen nem segítettek még a hivatásos népművelők sem. Jellemző, hogy a nagyközségekre is kiterjesztett harmadik forduló alkalmával messze lemaradtak azok, akik *holmi népművelési rutinnal próbálták pótolni az őszinte, természetes valóságos értékeket*.

Rendkívül fontos tapasztalat, hogy csak *ott mutatkoztak számottevő eredmények, ahol a helyi értelmiség és a község lakossága érzelmiileg is azonosulni tudott*. Ha a szervezési nehézségekről szólunk, bizony némi problémát okozott a megyei „operatív” irányítás. Ezen a téren a Népfront munkatársa meglehetősen magára maradt, s kénytelen volt néhány lelkes munkatársra támaszkodni a szerves együttműködés helyett. Sőt azt is le kell írni, hogy magán a népfőntapparátuson belül sem volt teljes a harmónia az akció bonyolításában. Bizonyos, hogy több szakmai támogatást is lehetett volna adni, ha a rendező szervek egyforma aktivitással végzik feladatukat.

Két olyan nehézség mutatkozott még, amely a jövőben szintén revíziót igényel. Egyik a pontozási rendszer, vagyis, hogy milyen teljesítményért mennyi pont szerezhető. De ennél is nagyobb gondot okozott – főként a harmadik fordulóban – a jutalmazási, díjazási rendszer. Az egyéneknek, kisebb csoportoknak adott jutalom ugyanis nem fejezi ki a kollektív részvétel érdemeit, és fordítva: a kollektív díj sem fejezi ki egyes emberek kiemelkedő teljesítményét.

Ezek azonban részletkérdések. A lényeg az, hogy a „Hortobágytól Sárrétig” akció Hajdú-Bihar megyében olyan számottevő kulturális értékeket hozott felszínre, amelyet nem lehet figyelmen kívül hagyni. Jó lenne, ha a mozgalom valamilyen formában tovább élne, sőt tovább szélesedne.

Varga Gyula

Erdei Ferenc-napok Szigetszentmiklóson

Szigetszentmiklóson harmadizben rendezték meg a III-as számú általános iskolában az Erdei- napot. A nagy politikus, akadémikus, miniszter születésnapjának decemberi évfordulóján kezdődnek az egyhetes ünnepek. Az elmúlt Erdei-napok keretében avattuk fel a Szabó Iván Munkácsy-díjas szobrászművész által készített Erdei-domborművet.

Az Erdei-család 1939 tavaszán költözött Szigetszentmiklósról, s öt éven át élt itt. Először a faluban a Petőfi utcában laktak, majd 1940-ben a Leshegyi-dűlőben, a kövesút mellett építettek tanyát, Csepel–Szentmiklós között. Az itt töltött öt esztendőről számos fénykép készült, amelyekből a domborműavatásra alkalmi kiállítás készült. Az eredeti dokumentumok mellett hat tablón fényképekkel mutatták be Erdei Ferenc tevékenységét.

1945 tavaszán vetőmaggal, üzemanyaggal látta el a falu népét, s később is második hazájának tartotta Szigetszentmiklóst. Édesapja, id. Erdei Ferenc 1945 tavaszán a helyi Földosztó Bizottság elnöke volt. Ahogy ideje engedte, többször kilátogatott településünkre, ünneplésre, termelőszövetkezeti szervezésre, baráti beszélgetésre. Mint a Hazafias Népfront főtítkára nyitotta meg a falu 700-éves fennállásának jubileumi kiállítását. Az Erdei Ferenc úttörőcsapat és a honismereti szakkör tagjai igyekeznek összegyűjteni a még fellelhető Erdei- emlékeket. A nagyközség vezetősége utca- és iskolanévadással, domborműavatással emlékezett egykorú lakójára.

Helytörténelmi kutatásunk egyik további feladata, hogy felkutassa a család hajdani barátait, s lejegyezze elbeszéléseiket, tárgyakat, fényképeket gyűjtsön az utókor számára, és tovább ápolja az Erdei-hagyományokat Szigetszentmiklóson.

Vőő Imre